

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Corollaria præcedentis doctrinæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

enim quis impedire potest ingressum radij solaris in aulam, claudendo fenestram, & ejus receptioni ponendo impedimentum; illum tamen jam receptum privare non potest suo effectu, nec impedire quin illum aërem. Ita similiter homo per culpam antecedentem, vel concomitantem, impedire potest receptionem gratiæ efficacis, & suâ indignitate Deum movere ad illam denegandam. Illi tamen jam receptæ, & in anima existentis, non potest resistere (potentiâ saltem consequenti, & in sensu composito) vel eam frustrare effectu quem Deus efficaciter per illam intendit producere. Ut enim dicit D. Thomas supra relatus: *Impossibile est hæc duo simul esse vera, quod Spiritus sanctus velit aliquem movere ad actum charitatis, & quod ipse charitatem amittat peccando.*

143. Ad tertium nego etiam sequelam. Sicut enim (ut persistamus in eodem exemplo) licet homo claudendo fenestram impedire possit illuminationem Solis, non potest tamen illum ad se trahere, & advocare: ita etiam licet aliquis per motum liberi arbitrij possit seipsum impedire ne gratiam recipiat, illam tamen nec promereri nec advocare potest, nec ad illam recipiendam se disponere ex solis viribus liberi arbitrij, sed solum ex virtute ipsius gratiæ, cor ejus moventis. Quia ut homo ponat impedimentum gratiæ, oportet solum quod peccet mortaliter aut venialiter: quod potest ex solis viribus, seu potius ex sola defectibilitate liberi arbitrij. Ut verò se ad illam præparet & disponat, requiritur quod eliciat actum supernaturalem, cum dispositio & forma debeant esse ejusdem ordinis: quod homo præstare non potest, nisi virtute ipsius gratiæ, illum moventis & applicantis. Unde dicit Augustinus de corrept. & gratia cap. 11. *Liberrimum arbitrium ad malum sufficit, ad bonum autem parum est, nisi adjuvetur ab omnipotenti bono.* Et D. Thomas 1. 2. quæst. 112. art. 3. ad 1. *Defectus gratiæ prima causa est ex nobis, sed collationis gratiæ prima causa est ex Deo: secundum illud Osæ 13. Perditio tua ex te Israël, tantummodo in me auxilium tuum.* Et super Epistolam ad Hebræos cap. 12. lect. 3. *Hoc ipsum quod aliquis non ponit obstaculum gratiæ, ex ipsa gratia procedit: unde si aliquis ponat, & tamen moveatur cor ejus ad removendum illud, hoc est ex dono gratiæ Dei vocantis per misericordiam suam.* Et postea subdit: *Quod ergo à quibusdam removeatur istud obstaculum, hoc est ex misericordia Dei: quod autem non removeatur, hoc est ex justitia ejus.* Unde juxta doctrinam D. Thomæ, licet Deus semper deneget homini gratiam ex justitia, & propter aliquam culpam mortalem, aut venialem, vel saltem originale, per quam ponit vel posuit ei impedimentum, illam tamen non confert ex eo quod ei nullum ponit obicem, sed ex pura liberalitate & misericordia: imò potius per suam gratiam facit, quod homo vel non ponat ei obicem, vel si illud posuerit, movet cor ejus ad removendum illud.

144. Ex quo patet responsio ad ultimum, neganda est enim sequela Majoris. Cum enim nullus sit homo, qui per aliquam culpam mortalem, aut venialem, vel saltem originale, gratiæ impedimentum non ponat, vel posuerit: nulla potest reddi ratio, cur Deus in uno tale impedimentum tollat, vel illo non obstante, ei gratiam conferat, non verò in alio; sed ad simplicem Dei voluntatem,

Tom. I.

& ad inscrutabilia judicia ejus, cum Apostolo necessario recurrendum est.

Addo quòd licet denegatio gratiæ, privativè sumpta, & ut se tenet ex parte hominis, aliquam in eo supponat causam; illa tamen ut est pura negatio, & primus reprobationis effectus, nullam in eo causam supponit, sed ad simplicem Dei voluntatem reducitur: ut ostendemus in Tractatu de prædestinatione.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

145. **E**X dictis colliges primò; quamlibet culpam, five mortalem, five venialem, imò & originalem (in sententia eorum qui causam reprobationis negativæ ad peccatum originale referunt, de quo in Tractatu de prædestinatione) sufficere, ut Deus gratiam suam efficacem ad vitandam peccatum etiam mortale, justo interdum, pro judiciorum suorum inscrutabili profunditate, deneget. Quare cum nemo, quantumvis justus & sanctus, sit immunis à peccato originali, imò nec actuali, saltem veniali, ut definit Tridentinum sessione 6. can. 23. nemo est qui non humiliter agnoscere debeat, pro merito peccatorum suorum, se posse à Deo justè derelinqui, adeoque ne id fiat, cum Regio Vate identidem exclamare: *Adjutor meus esto Domine, ne derelinquas me;* & qui, ut monet Apostolus supra relatus, non debeat cum timore & tremore operari salutem. Unde Leo Papa serm. 8. de Epiphania: *Hæc Sanctis causa est tremendi atque metuendi, ne ipsi in operibus pietatis elati, deserantur opere gratiæ, & remaneant in infirmitate nature.*

Omnibus etiam veraciter humilibus, habenda semper est præ oculis egregia Ricardi Vistorij hæc de re sententia: de statu interiori hominis parte 1. cap. 22. *Gratia (inquit) quam semel homo accepit ante peccatum, justè subtrahi non potuit, quam etsi præter meritum acceperat, sine culpa tamen amittere non debebat: nunc autem omni hora potest justè subtrahi, quia nunquam potest homo sine culpa inveniri.*

146. **O**bservandum tamen est, quòd licet omnia peccata, non solum mortalia, sed etiam venialia, gratiæ efficaci ponant impedimentum; & sint sufficiens causa, cur illam Deus denegare possit, etiam justo, ad superandam tentationem: superbia tamen & præsumptio, ac in propriis viribus fiducia, maximum divinæ gratiæ ponit obicem, ut eleganter declarat D. Bernardus serm. 54. in Cantica, his verbis: *In veritate didici, nihil æquè efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si coram Deo inveniaris non altum sapere, sed timere.* Beatus homo qui semper est pavidus. *Time ergo cum arripseris gratia, time cum abieris, time cum denuò reverteretur: hoc est semper pavidum esse.* Succedant vicissim sibi in amore tres isti timores, secundum quod gratia vel adesse dignatur, vel offensa recedere, seu iterum placata redire sentietur. *Cum adest, time ne non dignè opereris ex ea, nam hoc monet Apostolus, videte inquit ne in vacuum gratiam Dei recipiatis..... Quod si recesserit, multo magis timendum: plane multo magis, quia ubi deficit tibi gratia, desicis tu. Tunc ergo subtrahit gratiâ, tanquam mox casuras time & contremisce, Deo tibi ut sentis irato, quia reliquit te custodia, nec dubites causam esse superbiæ, etiam si non appareat: quod enim nescis; scit Deus, & qui te judi-*

NNn

cat, ipse est. Nunquid qui humilibus dat gratiam, humili aufert datam? Ergo argumentum superbiæ, privatio est gratiæ.

147. Ex dictis etiam intelliges difficile testimonium Divi Thomæ, qui exponens hæc verba Christi Joan. 17. Ego pro eis rogo, non pro mundo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt, sic ait: Dicendum quod Christus quantum est de se pro omnibus oravit, quia oratio sua, quantum est de se, efficax est ut valeat toti mundo, sed tamen non in omnibus sortitur effectum, nisi in Sanctis & Electis Dei, & hoc propter impedimentum mundanorum. His enim verbis non intendit docere (ut aliqui existimant) quod oratio Christi, ejusque voluntas absoluta, & gratia efficax per illam obtenta, vel præparata, sit dependens quantum ad usum & efficaciam à libero hominum arbitrio, ita ut possit frustrari, & reddi inefficax per ejus resistantiam & dissentium, ut docent Molina & alij Recentiores. Sed tantum vult, quod liberum hominis arbitrium, per culpam mortalem, vel venialem, potest ponere obicem & impedimentum gratiæ efficaci, & se reddere indignum ejus receptione, seu sua indignitate movere Deum ad illam denegandam, non tamen illam jam receptam, & in anima existentem, abicere, & frustrare suo effectu: ut exemplo radij solaris, cujus receptioni homo potest ponere impedimentum, claudendo oculos, vel fenestram; non tamen illum jam receptum frustrare suo effectu, & ejus illuminationem impedire, supra declaravimus. Quod autem hic sit verus, & germanus sensus D. Thomæ, satis aperte indicant hæc verba: *Et hoc propter impedimentum mundanorum*, quibus significat mundanos (id est reprobos & peccatores) per peccata quæ committunt, divinæ gratiæ ponere impedimentum. Et licet illud etiam interdum ponatur à sanctis & electis, Deus tamen in eis illud vincit, seu ab eis removel per suam misericordiam, & propter merita Christi, qui pro eorum salute rogavit: non tamen in mundanis & reprobis, quia pro eis Christus non oravit, ut vitam consequerentur æternam, sicut pro prædestinatis, ut disp. præcedenti art. 2. exposuimus.

§. IV.

Exponuntur quedam testimonia D. Augustini & sancti Thomæ, que videntur favere Adversariorum sententiæ.

148. Objiciunt in primis Adversarij, quod Divus Augustinus interdum docet, ex duobus hominibus æquali auxilio gratiæ præventis, unum propriâ voluntate converti, & tentationi resistere, non verò alterum: Ergo ex Augustino voluntas Dei non est efficax de se, sed ex consensu & determinatione liberi arbitrij. Consequentia patet, Antecedens probatur ex Augustino libro de prædest. & gratia cap. 15. ubi parificat quantum ad omnia Pharaonem & Nabuchodonozor: in natura, in dignitate, in pœna quâ flagellati sunt à Deo, in causa, quia uterque populum Dei captivum tenebat. Et tamen fines eorum fuerunt diversi, quia *Unus*, inquit, *manum Dei sentiens, in recordatione propriæ iniquitatis ingemuit, alter libero contra Dei misericordissimam veritatem pugnavit arbitrio.* Idem docet 12. de Civit. cap. 6. de duobus æquali tentatione vise mulieris pulsatis: *Si aliqui duo (inquit) æqualiter affecti animo*

*& corpore, videant unius corporis pulchritudinem, quâ visâ unus eorum ad illicitè perfrendum moveatur, alter in voluntate pudica stabilis perseveret: quid putamus esse causæ ut in illo fiat, in illo non fiat voluntas mala, que illam rem fecit in quo facta est? Neque enim pulchritudo illa corporis: nam eam non fecit in ambobus, quandoquidem amborum non dispariliter occurrit aspectibus. An caro influentis in causa est? Cur non & illius? An verò unius? Cur non utriusque? Ambos enim & animo & corpore æqualiter affectos fuisse prædiximus. An dicendum est, alterum eorum occulta maligni spiritus suggestionem tentatum, quasi non eidem suggestioni & qualicumque suasioni, propriâ voluntate consenserit? &c. Cui difficultati postea sic respondeat: *Ut hoc quoque impedimentum ab ista questione tollatur, si eadem tentatione ambo tententur, & unus ei cedat atque consentiat, alter idem qui fuerat perseveret, quid aliud apparet, nisi unum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere? Item libro 1. ad Simplicianum quæst. 2. loquens de Esaii dicit: Si voluisset & cucurrisset, Dei adiutorio pervenisset. Et de Spiritu & littera cap. 3. docet quod visorum suasionibus agit Deus, ut velimus & credamus, sive extrinsecus per Evangelicas exhortationes &c. sive intrinsecus, ubi nemo habet in potestate quid ei veniat in mentem; sed consentire vel dissentire propriâ voluntatis est.**

C Respondeo negando Antecedens. Ad cujus primam probationem, in primis dico non esse certum, sed dubium, an liber de prædestinatione & gratia sit Augustini, & propterea à Lovaniensibus in appendix esse rejectum.

Respondeo secundo, Augustinum ibidem loqui tantum de auxiliis externis, vel de internis moraliter tantum excitantibus (illa enim possunt esse æqualia in consentiente & non consentiente) non autem de auxiliis efficacibus & physicè prævenientibus, quæ admittit locis supra à nobis relatis: talia enim auxilia semper sunt majora in eo qui convertitur, quam in alio qui non convertitur. Et ita clarè se explicat S. Doctor ibidem: dicit enim quod *Nabuchodonozor manum Dei sentiens & ingemiscens penituit, quia illi ut mutaretur adfuit divinum præsidium, alteri ut induraretur defuit.*

Ad secundum testimonium, similiter respondeo Vazquez, Augustinum eo loco æquiparare illos duos juvenes, solum quantum ad circumstantias, & exteriora signa, non autem quantum ad auxilia intrinseca.

Secundo respondeo quod intentio Augustini in eo loco solum est ostendere, quod consensus in tentationem oritur à voluntate propria, ut deficiente, & non solum ex eo quod natura est: quia ibi loquitur expressè de origine mali & peccati unde sit, cum ipsa natura sit bona, & dicit oriri ex propria voluntate, ut ex nihilo facta est, seu ut defectibilis est. Resistentia autem contra hanc tentationem, licet propriâ voluntate fiat, non tamen propriâ voluntate nudè sumptâ, vel auxilio tantum morali excitatâ, sed voluntate præparatâ, determinatâ & applicatâ per gratiam; ut clarè docet idem Augustinus locis supra relatis, præsertim de dono perseverantiæ cap. 13. ubi ait: *Nos ergo volumus, sed Deus in nobis operatur & velle: nos ergo operamur, sed Deus in nobis operatur & operari pro bona voluntate. Hoc nobis expedit & credere, & dicere: hoc est pius, hoc verum, ut sit humilis & submissa*